

در منظوم

(ترجمه منشور و تفسیر منظوم)

قرآن کریم

جلد اول

جزء ۱-۲-۳

قادر فاضلی

سرشناسه	: فاضلی، قادر، ۱۳۴۱ -
عنوان قراردادی	: قرآن. فارسی - عربی
عنوان و نام پدیدآور	: در منظوم: ترجمه منشور و تفسیر منظوم قرآن کریم/ از قادر فاضلی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر مهاجر، ۱۳۹۶ -
مشخصات ظاهری	: ج.
شابک	: ج. ۱: ۹-۱۹۱-۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۳-۳؛ ج. ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۳-۳؛ ج. ۳: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۴-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: ج. ۲-۳ (چاپ اول: ۱۳۹۷) (فیپا).
یادداشت	: کتابنامه.
مندرجات	: ج. ۱. جزء ۱، ۲، ۳-ج. ۲. جزء ۴، ۵، ۶-ج. ۳. جزء ۷، ۸، ۹
عنوان دیگر	: ترجمه منشور و تفسیر منظوم قرآن کریم.
موضوع	: تفاسیر منظوم
موضوع	: Qur'an -- Hermeneutics in verses
موضوع	: قرآن - ترجمه‌ها
موضوع	: Qur'an -- Versions
موضوع	: شعر مذهبی فارسی - قرن ۱۴
موضوع	: Religious poetry, Persian -- 20th century
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ف ۲۵۵۲ الف / ۸۱۵۹ PIR
رده بندی دیویی	: ۸۱۵۹/۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۳۳۳۰

درّ منظوم (۱)

(ترجمه منشور و تفسیر منظوم قرآن کریم)

مولف: قادر فاضلی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

لیتوگرافی: کارا / چاپ و صحافی: گلبدان چاپ

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۱-۹

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

نشانی: خیابان انقلاب، خ. فخر رازی، بن بست نیک پور، پلاک ۵، طبقه اول

تلفن: ۶۶۴۱۰۰۳۶-۶۶۹۵۲۲۰۰-۶۶۹۵۲۱۹۹ نامبر: ۶۶۹۵۲۱۹۹

فهرست کلی کتاب

از ص ۷ تا ص ۲۴

از ص ۲۵ تا ص ۳۰

از ص ۳۱ تا ص ۳۶

از ص ۳۷ تا ص ۱۸۶

از ص ۱۸۷ تا ص ۳۱۰

از ص ۳۱۱ تا ص ۴۳۴

از ص ۴۳۵ تا ص ۴۶۰

از ص ۴۶۱ تا ص ۴۶۸

از ص ۴۶۹ تا ص ۴۷۲

فهرست تفصیلی و ترتیبی

مقدمه تفسیر

مقدمه ترجمه

تفسیر جزء اول

تفسیر جزء دوم

تفسیر جزء سوم

ابیات برگزیده

فهرست الفبایی و موضوعی

فهرست آثار منتشره مؤلف

بیت ۲۳۲۷

بیت ۱۸۳۰

بیت ۱۸۰۴

مقدمه تفسیر

«هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»

(الجنات: ۲۹)

این کتاب ماست که شاهد بیدی بر شما در کارها ناطق شدی
نطق او بالحق بیدی در آن زمان ناظر اعمال ظاهر یا نهان
نسخه‌بردار شما بودیم ما کارها تا آن شد ذخیره نزد ما
بازگردانیم آن را روز حشر با همان اعمال می‌گردید نشر
حمد و سپاس مخصوص آن خدایی است که به نگارنده این سطور توفیق تفسیر
و تنظیم کتاب خود را مرحمت فرمود. کتابی که به حق ناطق است. شارحین آیات
الهی استنساخگران حقایق بی‌پایان اویند. هر مفسری به میزان گنجایش ظرفیت
وجودی خود از آب زلال این بحر بی‌پایان می‌گیرد و به تشنگان معرفت
می‌رساند.

آن‌که ظرفیت ادبی دارد از ظرائف ادبی قرآن، ادب‌دوستان را بهره‌مند می‌کند.
آن‌که ظرفیت عرفانی دارد از معارف بلند این کتاب آسمانی به سالکان مسیر
سماوات، نور افشانی می‌کند و آن‌که ظرفیت فلسفی و فقهی و اخلاقی و حقوقی و
... دارد در این راستا از خزائن غیب الهی برداشته و در کیسه سائلان حقیقت و

سائران طریقت می‌نهد. و آن‌که چندین گونه ظرفیت دارد با چند دست از چندین گوشه این خزینه بی‌پایان برمی‌دارد و به چندین گروه می‌رساند و مصداق این کلام الهی است که - «وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ^(۱)» آنچه دریافت درباخت و چیززی مخفی نداشت. هر که هر چه دارد از قرآن است و دارایی قرآن بی‌پایان است. زیرا که قرآن کلام الهی بوده و کلام آن عظمت مطلق و بی‌نهایت، چون خود او بی‌نهایت است. از اینرو سائلان و سائران این عرصه را پایانی نبود.

به همین جهت هر کسی با هر ذوقی از هر دری که وارد قرآن شود با دست پُر از همان در خارج می‌شود.

همه ناراحتی دشمنان کور دل از این است که نه تاب تحمل این همه عظمت الهی را دارند و نه چشم دیدن گرایش روز افزون قرآن پژوهان غرب و شرق به اسلام را. نه تقوای قبول دارند و نه شهادت سکوت. نه مرد میدان مجادله احسن و دیالوگ منطقی هستند و نه مرد مبارزه رودررو. از این رو هر روز به حيله‌ای نو رو آورده و عرض خود می‌برند و زحمت ما می‌دارند. حمله به قرآن با حربه قرآن‌سوزی به همین دلیل است. زیرا دشمن قرآن، ذلیل و منطوقش علیل است. از این رو به شیوه دیرین خود که آتش افروزی است رو آورده و آبروی خویش را برده است. در مقابل منطق قرآن که می‌گوید: «هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ^(۲)» به جای آن‌که برهان بیاورند، آتش آورده‌اند. گرچه در اثر اعتراض یک پارچه جهان اسلام عقب‌نشینی کرده و در سنگر حيله چمیده‌اند. آری مسلمین هرگاه در هر امری یک صدا شدند پیروز گشتند. امید است این اتحاد و اتفاق در همه زمینه‌ها، همگانی و همیشگی باشد.

آنچه در پیش‌رو دارید شرح و تفسیر منظوم قرآن کریم است که مدتها در آرزوی

۱. و او هرگز به غیب بخل نمی‌ورزد. (التکویر/ ۲۴)

۲. برهان خود را بیاورید اگر راست می‌گویید. (بقره/ ۱۱۱)

به دست آوردن چنین تفسیری بودم ولی چیزی به دست نیاوردم. آرزومند این بودم که یکی از بزرگان معاصر این خلاء را پر کرده و یک دوره تفسیر منظوم قرآن تألیف می‌کرد و ما را از آن بهره‌مند می‌ساخت. ولی متأسفانه این امر اتفاق نیفتاد. گویا قرعه فال به نام این بنده افتاده بود که امسال در هنگام تشریف به حج عمره، زمانی که تفسیر منظوم باقیمانده دعای عرفه امام سجاد (علیه السلام) در مدینه به پایان رسید، فردای آن روز به مکه مشرف شدیم.

در اولین روز تشریف بعد از اتمام اعمال عمره در این فکر بودم که کدام یک از نصوص دینی را دست بگیرم؟ یک باره بارقه باری تعالی بر دلم تابید و تفسیر کتاب الهی را در حرم الهی بر من یاد آور شد. این چنین یادم آورد که، گمشده خودت در خودت هست. آنچه از دیگران طلب می‌کردی از خود بطلب ﴿وَقَى أَنْفُسَكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾^(۱) از این رویه حول رفوة الهی، تفسیر کتاب خدا را در خانه خدا به کمک خودش از ابتدای سوره بقره شروع کردم. چون سوره فاتحه را به مناسبت تألیف کتاب عرفان نماز چندین ماه قبل به نظم آورده بودم با توجه به آنچه گفته شد. اولین آیه سوره بقره که بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ آن است در ساعت ۱۷ به وقت محلی در مسجد الحرام پشت مقام ابراهیم (علیه السلام) در تاریخ ۱۳۸۹/۴/۲۳ مصادف با دوم شعبان ۱۴۳۱ شروع شد.

از وقتی که به تفسیر قرآن مشغول شدم، به لطف قرآن از همه چیز دور شده و تمام وقتم را در خدمت قرآن قرار دادم به گونه‌ای که حتی در بیمارستان و بعد از عمل جراحی حنجره، با همه دردی که داشتم قلم از من جدا نمی‌شد.

دشواری از بیمارستان، مصیبتی بود که برایم حاصل شد و خواهر عزیزم که کوچکترین خواهر من بود و بسیار دوستش می‌داشتم کارش به بیمارستان البرز کرج

و عمل جراحی و سپس کُما و در نهایت به موت منجر شد. با همه سنگینی بار فراق آن عزیز سفر کرده، باز قرآن مرا از خود جدا نکرد و هر فرصتی که در ایام عزاداری پیش می‌آمد قرآن کریم مرا به حضور خود می‌خواند و از معارفش به میزان صلاح‌دید خود بر قلم من می‌راند. در تمام این حالات گوناگون آنچه مرا ثابت نگه داشت این آیه شریفه بود که مدام می‌فرمود: «قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ»^(۱)

گویا چنین نوشته شده بود که بخشی از نوشته‌های من در ایام مصیبت سکینه عزیزم که سکینت و رضوان الهی بر او و والدین او باد نوشته شود. و چنین نوشته شده است که توفیق چنین نوشتن و چنین تفسیری نصیب این حقیر باشد. در این ایام آنچه بیش از همه در خاطر من جولان می‌دهد این شعر حافظ است که:

هر دَمَش با من دلسوخته لطفی ذکر است این گدا بین که چه شایسته انعام افتاد
آری همیشه چنین بوده و چنین خواهد بود که:

داد حق را قابلیت شرط نیست بلکه شرط قابلیت داد اوست
مر عدم را خود چه استحقاق بود که بر او لطفش چنین درها گشود؟

وقتی به خود نگاه می‌کنم، خود را مصداق بارز این شعر مولوی می‌یابم. زیرا آن‌که وجود جسمانی و مادی‌اش به امر الهی از کتمِ عدم به عرصه وجود آمد، اکنون وجود شخصیتی و شخصیت وجودی‌اش از مرحله عدم به عرصه وجود قدم نهاده و به لطف الهی در جرگه مفسران این کتاب شریف درآمده است.

چه نیکو فرموده است مفسر بزرگ و عارف جلیل القدر جناب علامه

۱. بگو هرگز چیزی به ما نمی‌رسد مگر آنچه که خدا بر ما نوشته باشد. فقط او مولای ماست و مؤمنان بر او توکل می‌کنند. (توبه/۵۱)

طباطبائی «رحمه الله» که:

من به سرچشمه خورشید نه خود بردم راه ذره‌ای بودم و عشق تو مرا بالا برد
من خسی بی سرو پایم که به سیل افتادم او که می‌رفت مرا هم به دل دریا برد
البته این شعر زیان حال همه کس در همه شرایط است. لکن در هر کسی به نوعی
تجلی و تبلور دارد.

خواننده محترم با توجه به تاریخ‌های ذکر شده در پاورقی‌ها متوجه می‌شود که
اشعار در چه حال و هوایی گفته شده است. سرودن قریب به ۶ هزار بیت در
خصوص مضامین گوناگون آیات الهی در زمان کمتر از دو ماه بیانگر الطاف غیبی
الهی است. تصمیم بر این است که هر سه جزء قرآن که بین حدود ۵ تا ۶ هزار بیت
بالغ می‌شود در یک مجلد قرار داده و به چاپ رسد.

پیش‌بینی ابتدایی و اجمالی چنین می‌نماید که مجموع ۳۰ جزء قرآن کریم در ده
مجلد و حدود ۵۰ تا ۶۰ هزار بیت بالغ گردد. مقدمه حاضر برای جلد اول این
تفسیر شریف است. امید است که مقدمات دیگر در مجلدات دیگر تقدیم
حضور گردد.

بعضی از کلمات ابیات با قلمی دیگر و برجسته آورده شده است که بخشی از
آیات یا احادیث می‌باشند. بعض دیگر از کلمات برجسته، اعلام و اشخاص هستند
که جهت سهولت دسترسی خوانندگان عزیز این روش اتخاذ شده است.

فهرست مطالب یک بار بر اساس موضوعات مطرح شده در ابیات می‌باشد که
در راستای تفسیر آیات شریفه بیان شده است، و یک بار بر اساس فهرست الف بایی
و فرهنگ موضوعی می‌باشد. در پایان کتاب ابیاتی تحت عنوان - ابیات برگزیده
آورده شده است که منتخبی از همه‌ی اشعار یک جلد است که به منزله‌ی خلاصه‌ی
کتاب در زمینه‌های مختلف می‌باشد.

این قسمت برای حفظ کردن بسیار مناسب است که خواننده‌ی عزیز می‌تواند در خصوص موضوعات مختلف قرآنی، اشعار مخصوص آن را حفظ نماید و به کار گیرد.

بارالها!

مصلحی تو ای تو سلطان سخن	گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن
گر چه جوی خون بود نیلش کنی	کیمیاداری که تبدییش کنی
وین چنین اکسیرها زاسرار توست	این چنین میناگریها کار توست
ورنه ساکن بود این بحر ای مجید ^(۱)	اولم این حذر و مد از تو رسید

الحمد لله أولاً و آخراً

قم - قادر فاضلی

۱۳۸۹/۶/۲۰ مصادف

با ۲ شوال ۱۴۳۱